

ԹՂԹԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

ՆՄՈՍՈ ՄԸ ՍՐԵՄՈ ԳԻՒԴԻՆ ՀԱՅ ԼՆՁԱՌԻՆ

Հայ եւ օտար պատմագիրներէ յիշուած Աբ-ն, (Արիմա, Ուրեմի կամ Ուրիմա) ըսուած գիւղը, որ հաստատուած է բարձր լեռնադաշտի մը վրայ եւ շրջապատուած հիւսիսէն ու հարաւէն լեռնակներով ու անտառներով, Լաւոյիկէ գաւառին մէջ կ'իյնայ Եւրոպէի գիւղաքաղաքէն 2—3 ժամ հեռավորութեամբ: Բնակչութիւնը ամբողջապէս հայերէ կը բաղկանայ գրեթէ 70 տուն: Գիւղը ունի երեք եկեղեցի, որ ուխտատեղի ալ են. Ս. Ստեփանոս, Ս. Գեորգ եւ Ս. Աստուածածին: Վերջինս ամէնէն նշանաւորն է, ուր Ս. Աստուածածին տօնին նոյն իսկ շրջակայ Նուսէյրի կողմէն արեւապաշտ ազգերէն ուխտի եկողներ կ'ըլան ընծայաբերութեամբ: Արամոյի արեւմտեան կողմը մէկ ժամ հեռավորութեամբ Ս. Թումա անուանեալ աւերակ վանք մը կայ յունական խաչերու, խորանների, դասերու եւն. հետքերով. վանքին պատուհաններուն միոյն կողմը յունական եւ օտար (արամական լեզու կը կարծեն տեղացիք) արձանազրութիւններ կան: Ազաւաղ հայերէն մը կը խօսին տեղացիք. կարծենք «Հանգէսի» ընթերցողաց ուշագործիւնը կը գրաւենք, եթէ յառաջ բերենք գիւղացւոց այսօրեան գործածած հայերէնը արարողական պաշտաման մէջ:

Հոյր Կէ

Եւ միւր Ցուտա իլ կուս յերկէնքաւ. սաուրը ըննու քու անանեա: Ու՞ ուքու քու ըրբայութէնաւ ու ըննու քու բառադ չուսմա կու յերկէնքաւ հանց ըննու ի գէտեկեա: Զմիր հուցա 'ի ամէն ջուք տաւազ մի' ըսցոր: Ու տղէ զմիր պուրքաւ չուսմա միւր տղինք միկա միկա պուրգերայ: Ու չը սալմէս ըզմի 'ի փուրձուքաւ. լաքին նաճճի ըզմի 'ի չուրքէն: Լաւն քու է ըրբայութէնաւ ու քու ոսթաւ ու ընդաւամակայ լքի ետաւայնաւ տալին:

Սալմա եւ Ժալմա

Եւ Աստուծ զիմ պուսուկունկա բուց ու զիմ բերուան նաղմի քու զօրշնութէնաւ:

Է Եւրոպէ կամ Սո, որ ըստ անգամ յիշատակուած է հայ պատմագիրներէն եւ հասանկան է թէ նոյն է այժմու Ճիւրի—Եւրոպէ գաւառակն մեծ գտնուող Եւրոպէ արեւմտեան հետ, մանաւանդ որ արաբ պատմագրութեանց մէջ ունի անուամբ ուրիշ տեղւոյ յիշատակութեան հանգիստ չիմ բնաւ:

Օրշնալ համարում ու պրգըր հատաւ ընթերցուալ սաուրը Եւրոպիութէնաւ զՑուտա ու զՃիւրի ու զՀոգէյն սաուրաւ համակալքի ետաւայն ետաւայնաւ տալին:

Եւ Աստուծ շատերա եղէն նեղէյն եկյա, ու շատերա էլայն էր վաս: Ըատերա տանցայն զիմ զուճայն, թի շաքեկը իսլաւ էր Աստուծայն: Լաքին դուն եւ՛ ճիր նաքն իս ու զիմ օծն իս ու զիմ գըլուխա բանցրացնուալ դուն իս:

Ղրմութեամբ քու ճիր սատկէց զիմ շարկումա ու զամէն նեղի զիմ զուճաւ լաւն իս քու՞ ապան իմ:

Մաճա ու Ճիւրա ու Հէգէն սաւրաւ:

(Փառք Հոր եւ Որդւոյ եւ Հօգւոյն որդւոյ):

ԱՅԺԵԱՍՄՆ.

ԱՅԼԵՐԱՅԼԵ

ԺԱՂԿԷՓՈԽՆՁ

1. Արիստակէս Աբեղա. Սեդրակեան +: — 2. Արիւթեան իշխաններուն նոր մէկ արեգգործութիւնը: — 3. Ներոն — Նոնն: — 4. Բնեւորարայի հայ գաղութը: — 5. Սոցիալ-Դեմոկրատ կուսակցութիւնը Հայոց մէջ: — 6. Լուսաւորըն յառաջ քրիստոնէութիւն կնո՞ր Հայաստան: — 7. Զարկ շարաթաթնութիւնը:

1. Արեւոյիս Արեւոյ. Սեդրակեան +: Թաւալի անտակալ մ'եղաւ ոչ միայն Ռուսահայոց, այլ եւ Ցաճկահայոց համար Սեդրակեան արեւալիսկոպոսին մահը: Վերջին կաթողիկոսական ընտրութեանց ժամանակ այս բարձր աստիճանին հետամուտ էր եւ Հնարաւոր էր թէ առաջակային ընտրելին Հանգիստեալ: — Ծնած է երեւանի խալիֆալու գիւղը 1843: Հազիւ 10 տարեկան՝ կը մտնէ Եւրոպանի ժողովաւ գաւորաց գաւորաց եւ 1865 կ'ընդունի վարդապետական աստիճան: Նոյն տարին ռուսական եւաւորը զանիկա կոստանդնուպոլիս տաւաւ, ուր արդիւնաւ գաղղիներէն եւ ըստ մասին կատարեալագործեց հայերէնը: Վերջնոյ մէջ իրեն առաջնորդեց Մատթէիա Գարաբաղեան: Այս է պատճառը որ Սեդրակեան մասամբ իւրիք հասկըցած էր եւ կ'ընդունէր հայ ոսկեգարու լեզուին անկախութիւնը: Սակայն մէկ տարի շանցած դարձաւ Ռուսաստան, ուր զանազան տեղ այլեւայլ պաշտաններ վարեց եւ 1882

գէորգ Գ.էն եպիսկոպոս ձեռնագրուեցաւ, անուանուելով միանգամայն Տփղիսի առաջնորդ, քանի մը տարիէն առաջնորդութենէն հրա-
ժարեցաւ եւ Էջմիածին գիմն, ուր իւր Սիւնոդի անգամ մեծ գեր մը խաղաց, իրիմեան չայրիկ վճարականն արքեպիսկոպոս անուանեց եւ նշանակեց Ատարականի առաջնորդ 1894: Այս թեմն ալ թողուցած էր արդէն, երբ մահը իւր գործունէութեան վերջ տուաւ: Սեդրա-
կեանի վրայ գովենտով կը խօսի թէ Ռու-
սաստանի եւ թէ Պոլսոյ ու արտասահմանի հայ
մամուլը:

Սեդրակեան թեպէտ գիտնական մը չի
կրնար ըսուիլ, բայց իւր գրական արգասիքը
նշանակութենէ գուրի չէ: Հրատարակած գործ-
քերն են. «Հնութիւնք հայրենեաց ի գաւառին
Երնջակու»: Վաղարշապատ, 1872. «Քնար
Մշեցոց եւ Վանեցոց», Անդ, 1874: «Հրա-
հանգ ի պէտս վերադառնալ քարեկարգութեան
եկեղեցեաց Տփղիսի եւ երեսփոխանաց թեմի
նորին», «Յարութիւն Արարածեանի կեղծիք»,
Բագու, 1894: «Յովհաննէս եպիսկոպոս Շահ-
խանիւնեանցի կենսագրութիւն», Ս. Պետեր-
բուրգ, 1898: «Քահանայական խնդիր»,
Մոսկուա, 1900: Իւր գլուխ գործոցն է
«Հայաստանեայց եկեղեցու պատկերայարգու-
թիւնը», Պատմական անսովիւն. Ման Առաջին:
Պետերբուրգ 1904: Գործքիս երկրորդ յաւը
լոյս չէ տեսած. ձեռագիրն անուշա պատրաս-
տած ըլլալու Հանգուցեալը: — Ունի նաեւ
հետեւեալ թարգմանութիւնները: «Յատեանա-
կան կեանք. հրապարակական ընթերցուածք,
Թէոդոսիա. 1871: «Ճանապարհորդութիւն
յայկոյոյ Կովկասու, այն է ի Հայս եւ ի Վիրս»,
Վաղարշապատ, 1872: «Պատմութիւն մտաւոր
գարգացման Եւրոպոյ», Ըուշի, 1879: Կեն-
թագրութի Հանգուցեալը թողուցած պիտի ըլլայ
անտիպ աշխատութիւններ ալ:

2. Արշալէւոս Իշխանեան Նոր Դէպքե-
տըն-Լիւն: «Երկիր, լրագրին կը հազարգեն
Սանահնէն հետեւեալ ուրախալի լուրը: Արդու-
թեան իշխանները Սանահնի մէջ, որ իրենց
ժառանգական հին կալուածքն է, միայն ունին
ուսումնարան մը բանալու, որ պիտի կրէ «Ար-
ղութեաններու դպրոց», անունը եւ պիտի պահուի
Իշխան Արղութեաններու գրամով: Բայ ի մէկ
երկու նուիրատուութեանց, իշխանուհի Սոֆիա
Վասիլենա Արղութեան, որ այս խնդրոյն նա-
խաձեռնողն է, որոշած է ուսումնարանին յա-
կացընել իւր Պանահնի մէջ ունեցած կա-

լուածքը. իսկ իշխան Բորիս Նիկոլայեւիչը Ար-
ղութեան խոստացած է նշանաւոր գումար մը
եւ իւր եռանդուն գործակցութիւնը ուսումնա-
րանի տնտեսական վիճակն ապահով հիմքերու
վրայ պահելու համար: Սանահնի հասարակու-
թիւնը այս գովելի դիտարկութիւնը ըսելով՝
իւր կողմանէ պատրաստակամութիւն յայտնած
է շէնքին պէտք եղած քարն ու փայտը ձրի
մատակարարելու: Ուսումնարանին շինութիւնը
պիտի սկսի այս տարւոյ գարնան եւ աշնան ար-
դէն պատրաստ կ'ըլլայ իւր նպատակին ծա-
ռայելու:

3. Ներսէս = Նեոս: Մեծանուն հայագէտն
Հիւսիսային Indogermanische Forschungen թեր-
թին 1906 տարւոյն ժ.Թ. հատորին հայկա-
կանքի մէջ ընդունաբանական ընտիր ուսումնա-
սիրութիւն մ'ունի (էջ 457—480), որուն
մէջ կը խօսի նաեւ հայերէնի մէջ իւր Սուտ-
ֆրիստոս գործածուած Նեոս բառին վրայ:
«Նեոս բառը = Antichrist անանցուած կամ
բաղարգեալ բառ ըլլալուն, նշանակութեան
կողմանէ այնպէս մը կ'երեւցնէ, որ քրիստոնէայ
ժողովրդէ մը փոխ առնուած ըլլալու է: Եւ
որովհետեւ Հայք հին ժամանակները շատ մը
բառեր ասորերէնէ եւ յունարէնէ փոխ առած
են, կրնայ անմիջապէս կարծուիլ, թէ Նեոս
բառն ալ յունարէնէ կամ ասորերէնէ փոխա-
ռութիւն մ'ըլլայ: Սակայն վասն զի արդէն
Յովհաննէս Յայտնութեան մէջ (Ժ.Գ. 18)
Ներսէս կայսեր վրայ իւր Սուտ-ֆրիստոսի անար-
կութիւն կ'ըլլայ եւ դարձեալ որովհետեւ
Ներսէսի որով քրիստոնէից հայածումը տեղի
ունեցաւ եւ տեղութեան մէջ գտնուած քրիս-
տոնեաները զանիկա իւր Սուտ-ֆրիստոս սկսան
համարիլ — մանաւանդ որ Ներսէսի վրայ զրոյց
կար թէ մեռած չէ եւ օր մը դարձեալ լպիտի
երեւայ — ասով կրնայ ըմբռնել ըլլալ, որ
Ներսէս անունը քրիստոնէաներէն շատերը Սուտ-
ֆրիստոս նշանակութեամբ գործածէին, ինչպէս
Կեսար անուն կայսր իմաստը տրուեցաւ:

Այսպէս ըրին Հայերը, ինչու որ կարելի
չէ տարակուսիլ թէ հայկական Նեոս = Սուտ-
ֆրիստոս Ներսէս անուն յունարէն ձեւով
(Νέρωσ) գործածութեան հետ նոյն է: Զայս
արդէն Միսիթարեանը (Հայկ. բառ.) կուհած
էին, առանց այս կուհածմը կերպով մը
շեշտելու կամ հաստատելու, Այսուհետեւ
Հիւսիսային կը ջանայ ընդունաբանական փաստերով
ըսածն հաստատել:

տանկեւթիւնը կար ու կար Հայոց մէջ։ Իսկ թէ
Հ. Վարդանի պէս եկեղեցական պատմագիրու-
թեամբ եւ ծխապիտութեամբ զբաղող անձ մը
կորին վ.էն աւելի լաւ կրնայ գիտնալ
գիտէ թէ Վ. Գրիգորեւն յառաջը բքիտանեւ-
թին կար Հայոց մէջ, այդ յուշման կարօն չէ։
Սակայն սրովհետեւ Կ. Վ. միայն Հ. Վարդանին
գէմ չէ առած իւր գրիչը, այլ ինչպէս տեսանք
բովանդակ կաթողիկ կղերին գէմ, ուստի քանի
մ'որինակ յառաջ բերենք, որոնցմէ լաւ պիտի
տեսնուի ան ինչուի իդերը Կ.Վ.ն յառաջ տը-
նչացած է թէ Դրէյթեր Լոսանոսընն յառաջ տըն-
տանկեւթինն իւր Հայոց մէջ։

Չամչեանն իւր Հայոց պատմութեան մէջ
Հայ պատմագիրներու աւանդած պատմական եւ
աւանդական — կենթագրութի քրիստոնէութեան
Հետ կապ ունեցող — գեպքերը մանրա-
մասնաբար յառաջ բերելով ցոյց կու տայ թէ
Գրիգորը Լուսնաորէնն յառաջ քրիստոնէութիւն
կուր Հայոց մէջ: Նոյնը կ'ընէ նա եւ Գաթիճընեան
իւր Տէրեղբարկան պատմութեան մէջ: Այս Գիւ-
նականը յիշեալ գործքին մէջ այսպէս կը խօսի.
«Առանց իրիք երկմտութեան է թէ ոչ ամենեւին
անհետ եւ անանգիծ էր քրիստոնէութիւն ի
Հայոց աշխարհին»: Առ այս յառաջ կը բերէ
կեսարացւոց ժիրմիդանեա եպիսկոպոսին վկայու-
թիւնը, իւր թէ խառով Հայոց թագաւորը Տա-
ւառանք Հանած ըլլալ Հայաստանի մէջ գտնուող
քրիստոնէից դէմ: Բայց որովհետեւ այս վկայու-
թիւնն անվաւեր է, կը յիշէ Տերեղբանոսի
վկայութիւնը «որ բազում Հաւատացեալս ի
Հայս Համարի լեալ»: Ի վերջոյ կը յիշատակէ
Տրդատի Հանած երկու Տրովարտակներն ընդ-
դէմ քրիստոնէից «թէ միայն ցուցցի Նոյնի
վաւերականութիւն»: Տարեկցունք քննադատի
վայելուչ առարկաւոր: Տարբեր չեն վարդա-
րաշենեա Պատմութիւն Կաթիճընիէ վարդա-
պետութեան ի Հայս գործքին մէջ, ուր կ'աշխատի
ցոյց տալ թէ Հայոց մէջ քրիստոնէութիւնը կը
սկսի առաքելոց քարոզութենէն եւ Ս. Գրիգորի
ձեռքով դարձը «երկրորդ եւ ընդհանուր դարձ»,
կ'անուանէ: — Աւելորդ է օրինակներն այլ եւս
երկարել, վասն զի միշտ նոյն կերպով Հաստա-
տեալ են անոնք:

Զուր է այս պատճառաւ Վ. Պ. Կր. Լուսաւորչէն յառաջ Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան գոյութեան իբր ապացոյց յառաջ բերած Մեհրուբեան եպիսկոպոսին յիշատակութիւնը. վասն զի զայս կը յիշատակեն արդէն Վ. Պ. յառաջ կաթողիկոսականութեան ժամանակն ինչպէս ի վարդապետներ միեւնոյն նշաւա-

տակու, զ. օր. Գաթըրճեան, Պալճեան եւն. Զուր Է դարձեալ այն խորհրդածութիւնը (որ յօդուածին մեծագոյն մասն է) թէ Հայերը աւ. կարելի էր օր 66 օրեան մէջ (չնչեք զարմանար որ Կ. Վ. Սգարթեանցեղայ այս վկայութեան բառահաւ ճշմարտութիւն կ'ընծայէ) քրիստոնեայ դառնային, եթէ նախապէս քրիստոնէութեան ցոյութիւնը չնկատուէր Հայաստանի մէջ։ Այս ամէնը արդէն կամօրիկ վարդապետներ գիտած, տեսած ու անանգած են, որով կորին վարդապետի ամբողջ ընդդիմախօսութիւնը իրեն գէ՛մ կ'ըողքէ։

7. Զարկ շփռեալներէլն, Թիֆլիս նորերս լոյս տեսած այս թերթը լուրջ նպատակ ու բազմակողմանի ծրագիր մ'ունի, զորս յայտարարած է թ. 1 եւ 5 մէջ: Վերջինս առաւելոյն ամրողւալ. ցումն է: «Զարկ», նպատակն եւ. ազգութիւնը յայտարարուած է Մշակի նախկին աշխատակից Գր. Նիկողոսեանի եւ ոչ թէ խմբագիր Գր. Բաւարեանի գրութիւլ, այս նշանակութիւնը հրելը ըլլալու չէ: «Գրիգոր Բաւարեանն... բացայայտապէս նպատակ է դրել իրան՝ տարութեամբ բռնել ազգի հոգեկան զարկածները եւ ըստ կարելոյն զարկ տալ նրա մտաւոր ու բարոյական զարգացման: Ուզողութիւնն է պահպանել եւ հրուիրել ընդհանուր համերաշխութեան նոյնն, շաշտացընել տարբեր ձկուսման եւ հիկոսման, վեր հանել եւ պաշտպանել ազգօգուտ ջանքեր ու ձեռնարկութիւններ: Խրատ, խուսել եւ առաջ բերել նորանոր ուժեր... Ո՞ր տալ դպրոցական բեմական եւ արուեստգիտական ձեռնարկութիւններին: Պաշտպանել հարստահարուած գասակարգերի շահերը... Առանձնապէս ոյժ տալ մեր նորածին մատենագրութեան՝ լուրջ եւ անաչառ քննադատութեամբ լոյս տեսած գլքերի եւ գլքողներին, եւն եւն: «Զարկ», ամրողը ծրագիրը յառաջ բերել աւելորդ կը համարուի. միայն չենք կրնար զարմանք չլայտնել երբ՝ նոյնին այնչափ ընդարձակածաւալ սահմանն է բազմօրինակ կերպարաւոր կը տեսնենք, Թե ստուերագծած ուղիներէն շատերն անկոխ պիտի մնան այն կարծնք ներքիլ է հիմակուրնե ենթագրել, Այսու հանդերձ մնք ամենայն կերպով գովելի կը գտնենք «Զարկ», ստուերագծած ուղիք. նոյնպէս եւ «Զարկ», եթէ անկ չչեղի, թէեւ եւս դժուարութիւններու կապուած ըլլալ յայտնի է:

“Զարկը, կուսակցական թերթ չլլալով՝
չունի այն ձանձրոյթ պատճառող միօրինակու-
թիւնը, որ այժմեան այսպիսի հայ թերթներուն

յատուկ եղած է, մանաւանդ երբ երկարատեւ վիճաբանութիւններ ներքի ըլլան: Առաջին թիւն ընթերցողին վրայ լաւ տպաւորութիւն կը թողու: Բայց չկարծուի թէ խմբագրական մարմինն իւր բոլոր զօրութիւնը առաջին թուոյն վրայ թափած է, թերթն հասարակութեան համակրանաց արժանացընելու համար, վասն զի իրութիւնն այն կ'ըլլայ, որ «Ջարկին», պատկերներն բերթալով կը գեղեցկանայ: Մէկ թիւը միւսէն ճոխ ու բազմակողմանի բովանդակութիւն մը կը ներկայացընէ: Արտասպութիւնները 6 թուէն սկսեալ դարձած են ինչպէս նախորդ թուին մէջ յայտարարուած է: Այժմ առջնահին ու նիւթ յիշեալ 6 թիւը, ուր կը հանդիպին հետեւեալ բովանդակութեան. «Մեր իսկական թշնամիներն. Գրիգոր Նիկողոսեանի տաք գրչէն ելած այս գեղեցիկ գրութիւնը ընթերցողը տագնապի մէջ կը թողու, վասն զի տակաւին ամբողջապէս չ'իմացընէր թէ մեր թշնամիները որոնք են, այլ միայն անոնց հեռանկարը մշուշի մէջ կը պատկերացընէ: Ըարուսակութեան հետաքրքրութեամբ կը սպասուի, մանաւանդ որ Նիկողոսեան կը խոստանայ պարսի գիւցազն զօրավար Լազարեմէ իւր իսկ խօսած հայերէնով խօսեցընել: Է.մ. քհ. Նազարեանց այս թուոյն մէջ կը վերջացընէ իւր «Բնէ քանաստեղծութիւնը, թարգմանութիւնը: Աւելորդ է ըսել, թէ զփութաւ կ'իմացուի Նազարեանցի գրութեանց թարգմանութիւնն ըլլալը: Թորգոմ վառարձակ քանաստեղծութիւն գրող մըն է. իւր «Երգիւն, ինչպէս նաեւ Բ. Էի մէջ «Մի գիշերը, թէեւ քառափնցուցիչ. բայց սիրով կը կարդացուին: Մոտիւն-մոտիւնը անաշտ են բայց սեղ սեղ խժրձաքի կ'երթայ այս անաշտութիւնը: Աւելի կը գիտուի մասենին յոռի կողմերն ցուցահանգէս դնել: Խմբագիր Գր. Բալասանեան 6 թուի մէջ շունի գրութիւնն բայց ունի նաեւ թուերուն մէջ ինչպէս «Արաքսի արկերով, տպաւորութիւնները կարծենք որ նիւթն ալ այնչափ տպաւորութիւն կ'ընէ ընթերցողին վրայ որչափ վառվումն աճն ու յղեալ լեզուն, որով զարգարած է Բալասանեան իւր տպաւորութիւններուն պատկերները: Հոս ի գովութիւն «Ջարկի», հարկ է խոստովանել, թէ բաւական հոգ տարուած է թերթին կանոնաւոր լեզու մը գեղեցնելու, թէպէտ տակաւին կը տեսնուին հոս հոն այնպիսի օտար բառեր, որոնց սեղ կարելի էր հայերէնը գործածել: «Ջարկի», լեզուն ալէկ է բայց ոճը Կէ է. այսինքն լաւ չի բանեցընէր իւր լեզուն:

Կը սխալի երբ անաշտութիւն կը կարծէ կոշտ ու անոճ եղանակ մը բանեցընելով, որմէ ոչ շահ կ'ըլլայ, իչ օգուտ: Ընթերցողին վրայ արտաքոյ կարգի գէշ տպաւորութիւն մը կը թողու 4 թուին մէջ «Մարակողական մերկացումները, տգեղ ընդհանուր տիպոյսն տակ նախատական բառերու կուտակութեամբ լին գրութիւնը, որուն վերնագիրն է «Սխալմամբ մարդ կոչուածը», որ դեռ շարունակելի ալ է: Նշեն պիտի տպաւորութիւն կը թողու «փոստ-արկղը», որուն ձաղանաց նիւթն է «Մշակը», մեծապէս դատապարտելի ոճով: Կը յուսանք թէ մեր այս գիտողութիւնը Բալասանեանին ծանր չի գար եւ «Ջարկի», յետագայ համարները՝ թերթին արատ բերող այս կեղեքն կը սրբէ: Կը մաղթենք յաջողութիւն ու երկար կեանք իւր թերթին եւ ուրախ ենք որ «Ջարկը», հրատարակելու յարասեւութեան գործը բոլորովին տպահովուած է եւ գրուած լուրջ հիմքերի վրայ:

ՈՒՐԱԽԱՆԻ ՏԵԳԵԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Իբրեւ երախտագէտ որդիք երանաշնորհ հօր մերոյ Միւսիթարայ Արքայհօր ցնծալից սրտիւ կը հրատարակենք յաջորդ կարեւոր տեղեկութիւնը:

Հասի 1906 Վեկտ. 4ին Սովետական Ժողովն սոսքէ Ժիւնի քամարուեցաւ Վլատիկանու առաքելական պալատին մէջ, եւ ժողովքին անգամ եղող վսեմափառ Տեառնց Կարգինալաց խորհրդոյն ենթարկուեցան հինգ պէսպէս նիւթեր, որոնց հինգերորդն է՝ «Ի քննութիւն առնուին գրութիւնը Ժառային Աստուծոյ Միւսիթարայ Արքայի, որ Հայ քահանայ էր՝ միանգամայն չ'իմնադիր Միարանութեան Հայազգի Առաքեալներուն, որ Միւսիթարեան կը կոչուին»:

Ար յաւելունք, թէ Աստուծոյ ռոգով լեցուած անձի մը գրութեանց քննութիւնը կը կատարուի նախ, որուն կը յաջորդէ երանացունցման եւ արքայունցման գատր:

